

Verzonden: vrijdag 6 maart 2020 10:31

Aan: Griffie <Griffie@flevoland.nl>

Onderwerp: Organisatie rondom beheersing eikenprocessierups

Hierbij sturen wij u informatie over de oprichting van het Kennisplatform Processierups.
Met vriendelijke groet,

Secretariaat Kennisplatform Processierups

T: 030-2742427

Jaarkalender effectief EPR beheren, versie 2020.01

	Stadium in levenscyclus EPR*	Monitoring van ontwikkelingsstadia	Acties boombeheerder (seizoensgebonden beheer)	Risico analyse	Beleid en organisatie
jan	ei		Inventaris capaciteit eigen dienst en machines en/of uitvoerende marktpartijen. Marktpartijen: bestrijding, inspectie, advies.	Inventarisatie evenementen kalender	Opnemen in snoei- en rooibestekken verplichting tot melden eikenprocessierupsen. Update van bomen beheerkaart en controle; Handleiding opstellen beheer en inspectie. Informereren college en gemeenteraad.
feb	ei	Eerste verzameling van eipakketten ten behoeve van beoordeling door entomoloog levensvatbaarheid larven	Inspectieprotocol opzetten, zo mogelijk aansluiten bij standaard zoals ontwikkeld wordt vanuit Topsectoren voorstel. Minimaal opnemen op boomniveau: aantal- en formaat nesten. Bepalen hoe bomen gemarkeerd worden. Toetsen spuitkaarten op aanwezigheid beschermde vlindersoorten.	Inventarisatie evenementen kalender	Gunning van werkzaamheden / aanbesteding; Beheerkaarten vlindersoorten; Inrichten meldpunt klachten; Protocol afhandelen meldingen
mrt	ei	Monitoring uitkomst eipakketten		Inventarisatie evenementen kalender	Communicatieteksten klaar maken
apr	ei-uitkomst; larve zonder brandharen 1ste (L1) en 2e (L2) stadium	Monitoring uitkomst eipakketten; Monitoring bladontplooiing; Monitoring op ontwikkelstadia rups.	Bepalen en sturen op start en stop momenten. Stoppen met spuiten bij ongunstige weersomstandigheden: regen, windkracht .3 Bfr. Bij spuiten met nematoden stoppen 4° C. Opvragen spuitrapporten.	Inventarisatie evenementen kalender	Instructie/toolbox alle betrokkenen binnen organisatie waaronder helpdesk medewerkers, boombeheer/-beleid, communicatie.
mei	larve zonder brandharen(L2 en L3, larve met brandharen L4 en L5; nestvorming.	Monitoring ontwikkelstadia rups; Monitoring nesten; Mogelijke eerste vorming grondnesten	Bepalen en sturen op start en stop momenten. Stoppen met spuiten bij ongunstige weersomstandigheden: regen, windkracht .3 Bfr. Bij spuiten met nematoden stoppen 4° C. Vóór L4 stoppen met alle typen preventieve bespuiting. Opvragen spuitrapporten. Aanvang inspectie vanaf L4 eerst waarneembare nesten. Onder aangetaste bomen overwegen niet meer te maaien.	Inventarisatie evenementen kalender	Herkennen en benoemen knelpunten in bestrijding en of monitoring voor evaluatie; communicatie bij einde spuitmogelijkheden. Intern.
jun	Larve met brandharen L4, L5 en L6 (ontwikkelt niet altijd); nestvorming; popstadium; vlinderstadium.	Monitoring ontwikkelstadia rups, pop en vlinder; Monitoring nesten; Mogelijke vorming grondnesten.	Inspectie eerst waarneembare nesten. Aandacht voor grondnesten. Inspectie volgens inspectieprotocol. Inspectie meldingen. Onder aangetaste bomen overwegen niet meer te maaien.	Inventarisatie evenementen kalender	Noteren van pijnpunten tijdens monitoringen en bestrijdingen, dit meenemen naar de evaluatie in okt, en aanpassen in het nieuwe beleid

jul	larve met brandharen L6; popstadium; vlinderstadium en ei-afzet.	Monitoring ontwikkelstadia rups, pop en vlinder. Mogelijke vorming grondnesten.	Inspectie volgens inspectieprotocol. Aandacht voor grondnesten. Inspectie meldingen. Feromoonvallen installeren. Onder aangetaste bomen overwegen niet meer te maaien.		Dossiers goed overdragen bij vakantie
aug	vlinderstadium en ei-afzet	Monitoring vlinders en ei-afzet	2 tot 3 wekelijkse legingen feromoonvallen; Feromoon/verdovingstrips in de vallen minimaal [?] om de 5 weken verwisselen		
sep	vlinderstadium en ei-afzet ei	Monitoring vlinders en ei-afzet	Feromoonvallen eind sep weghalen; tellingen feromoonvallen		
okt	ei	Eerste beoordeling eipakketten door entomoloog	Oude nesten weg laten halen op plaatsen waar gesnoeid/geveld wordt. Opvragen stortbonnen EPR afval. Evaluatie met aannemer.	Hoeveelheid meldingen verzamelen; Hoeveelheid aangetaste bomen verzamelen; Hoeveelheid gemonitorde vlinders verzamelen; Aanwezigheid gevoelige beplanting; Aanwezigheid mensen of dieren; Risicoprofielen/-zones opstellen; Ecologische beperkingen in beeld brengen; Beoordelen mate van resterende nesten; Beoordelen waar bomen gesnoeid/geveld moeten worden.	Evaluatie (effectiviteit, kosten, etc.); Beheerresultaten toetsen aan plan van aanpak; Bijstellen plan van aanpak; bijstellen procedure; Bepalen geaccepteerde bestrijdingsmethodes: opstellen beheersplan en reserveren budget; aanwijzen coordinator eikenprocessierups (centraal aanspreekpunt) + vervanger; Analyse bomenbestand, beoordelen of hierop beleidsmatige wijzigingen noodzakelijk zijn; Bepalen of omvorming gewenst is, passief: bijvoorbeeld geen eik bij inboet/aanplant, actief: vervangen eiken voor andere soortenmix. Beoordelen waar natuurlijke vijanden gestimuleerd kunnen worden, betrekken ecooloog.
nov	ei		Bepalen waar komend seizoen beheer dient plaats te vinden, opstellen beheersplan. Opstellen preventieve spuitkaarten.	zie okt	Bijstellen procedure; beheersplan, budget, aanspreekpunt; training Informeren college en gemeenteraad
dec	ei		Bepalen waar komend seizoen beheer dient plaats te vinden, opstellen beheersplan. Opstellen preventieve spuitkaarten.	zie okt	Bijstellen procedure; beheersplan, budget, aanspreekpunt; uitzetten opdracht; snoeiwerkzaamheden; training

* ontwikkeling is afhankelijk vd omstandigheden, bijv. het weer

Externe communicatie	Bestrijding	Natuurlijke beheersing > jaarrond beheer*	Natuurlijke beheersing > inrichting (meerjarig)
Samenkomst met samenwerkende partners/ beheerders voor afstemming uitvoering;	Samenkomst met uitvoerende partijen; Locaties preventieve bestr. in kaart brengen; Aanschaf / bestellen materialen	Locatie en teksten van bebording over (pilots van) natuurlijke beheersmaatregelen formuleren.Eventuele bebording beoordelen op locatie en kwaliteit.	Nestkastjes ophangen in bomen (niet in eiken!); Lijst completeren vanuit de evaluatie.
Communicatie met veel partijen en via vele kanalen, zoals: Wijkraad overleg; bewoners overleg; Politiek; Samenwerkingsverbanden / bijeenkomsten met andere beheerders; Websites.	Materialen klaar hebben; Vergunningen, bijv. spuitlicentie; Toolboxmeetings werknemers; Opleiding nieuwe medewerkers; Toets uitvoerbaarheid spuitlocaties		Bolle houtbeton vlermuiskasten ophangen in omgeving (niet in de eiken zelf ivm gebruik van de kasten door de EPR zelf); Nestkastjes ophangen in bomen.
Informeren burgers over levenscyclus EPR, beheersmaatregelen en bestrijding (krant, website, brieven; bebording);	Toolboxmeetings werknemers; Opleiding nieuwe medewerkers; materieel testen en klaar maken		Nestkastjes ophangen in bomen.
Informeren burgers over levenscyclus EPR, beheersmaatregelen en bestrijding (krant, website, brieven; bebording); Communicatie spuitlocaties en -momenten.	Aanvang preventieve bestrijding met nematoden vanaf 2e larvale stadium en minimaal 4 ^o C tijdens behandeling; Herhaling binnen 7-10 dagen; Aanvang preventieve bestrijding bacteriëpreparaat vanaf 40% (-80%?) bladontplooiing; Uitvoerings voorwaarden borgen tijdens uitvoering , hierop monitoren; Opstellen en aanleveren spuitrapporten.		Nestkastjes ophangen in bomen.
Informeren publiek over bestrijding; (Informeren over) wijze van markeren van aangetaste bomen; Locatie waar overzicht van aangetaste bomen kan worden ingezien; Help desk/KKC/meldpunt mogelijkheden; Volgen van de meldingen in aantal soorten, wel of geen epr, PDCA op acties.snel evalueren om evt bij te sturen.	Herhaling preventieve bestrijding met nematoden binnen 7-10 dagen; Aanvang preventieve bestrijding bacteriëpreparaat vanaf 40% bladontplooiing; Eventuele herhaling binnen 7-10 dagen (NB: bespuiting Xentari to 4e lavale stadia, als er nog geen nesten zijn); Opstellen en aanleveren spuitrapporten; Start eerste curatieve bestrijding (zuigen, verwijderen nesten); Registratie bestrijdinggegevens.	Aanwezigheid van grondnesten controleren, hier rekeningen mee houden tijdens maaibeurten; Op locatie de grondnesten zichtbaar maken / merken; Niet maaien onder aangetaste bomen waar EPR niet 100% verwijderd is/kan worden.	Inventarisatie soortensamenstelling kruid- en struiklaag, bodemonderzoek; maken inrichtingsplan berm en omgeving (150 meter); Nestkastjes ophangen in bomen.
Informeren publiek bestrijding; Wijze van markeren van aangetaste bomen; Locatie waar overzicht van aangetaste bomen kan worden ingezien; Help desk/KKC/meldpunt mogelijkheden. Waarschuwen/informeren publiek en instanties gezondheidsrisico's; aannemen meldingen/informeren	Curatieve bestrijding (zuigen, verwijderen nesten); Registratie bestrijdinggegevens.	1e maaibeurt indien vegetatie hoger is dan 30 cm, anders NIET maaien! 20% van vegetatie laten staan, ander gedeelte dan vorige maaironde. Bloemrijke delen overslaan. Niet maaien onder aangetaste bomen waar EPR niet 100% verwijderd is/kan worden. Monitoren aanwezigheid natuurlijke vijanden	Nestkastjes ophangen in bomen.

Aannemen meldingen/informeren; PDCA na de meldingen.	Curatieve bestrijding (zuigen, verwijderen nesten); Registratie bestrijdinggegevens.	Niet maaien onder aangetaste bomen die niet 100% geruimd (kunnen) worden; Monitoren aanwezigheid natuurlijke vijanden.	Nestkastjes ophangen in bomen.
Aannemen meldingen/informeren; PDCA na de meldingen.	Verwijderen en registreren overgebleven nesten.	Evalueren beheer/inrichting stimuleren natuurlijke vijanden.	Evalueren beheer/inrichting stimuleren natuurlijke vijanden ; Nestkastjes ophangen in bomen.
	Verwijderen en registreren overgebleven nesten.	Evalueren beheer/inrichting stimuleren natuurlijke vijanden.	Evalueren beheer/inrichting stimuleren natuurlijke vijanden ; Nestkastjes ophangen in bomen.
	Wegzuigen en registreren overgebleven nesten; afvalverwerking, aanleveren stortbonnen EPR afval; Opleveren jaarverslagen (go-momenten, bespuitingen, etc.); Evaluatie met opdrachtgever.	1e of 2e maaibeurt: 20% van vegetatie laten staan, ander gedeelte dan vorige maaironde. Maaien en afvoeren maaisel, niet klepelen. Inzetten ecooloog voor opzet pilot/nieuwe locaties stimuleren natuurlijke vijanden.	Inheems autochtoon schermbloemigen zaaien (let op goede voorbereiding qua bodem ed.); bloembollen; Aanplant bomen inheems autochtoon, anders dan eiken , in de berm (of straal van 50 meter van berm); Aanplant struiken inheems autochtoon, in de berm (of straal van 50 meter van berm); Bolle houtbeton vleermuiskasten ophangen in omgeving (niet in de eiken zelf ivm gebruik van de kasten door de EPR zelf); Nestkastjes ophangen in bomen (niet in eiken!).
Overleg aangrenzende terreinen; Evalueren van de communicatie; Knelpunten benoemen in afhandeling, actie en resultaten; Evaluatie gebruiken voor volgend jaar veranderen protocollen.	Wegzuigen en registreren overgebleven nesten; afvalverwerking, aanleveren stortbonnen EPR afval; Evaluatie met opdrachtgever. Beoordelen noodzakelijke capaciteit volgend seizoen en anticiperen hierop.	nestkastjes schoonmaken;	Zie okt; Inzetten ecooloog voor opzet pilot/nieuwe locaties stimuleren natuurlijke vijanden ; Nestkastjes ophangen in bomen.
Overleg natuurorganisaties (over inzet vrijwilligers);	Wegzuigen en registreren overgebleven nesten; afvalverwerking, aanleveren stortbonnen EPR afval; Evaluatie met opdrachtgever. Beoordelen noodzakelijke capaciteit volgend seizoen en anticiperen hierop.	Inzetten ecooloog voor opzet pilot/nieuwe locaties stimuleren natuurlijke vijanden.	Zie okt; Inzetten ecooloog voor opzet pilot/nieuwe locaties stimuleren natuurlijke vijanden;

* Het gehele jaar:

- 1) Stamschot laten staan
- 2) Bomen niet bijmaaien
- 3) Voorkomen verdichting van de bodem
- 4) Alleen werken met wegzuigen op plekken waar risicodoelgroep komt (ziekenhuizen, bejaardentehuizen ed.)
- 5) Selectief (hoge risico gebieden) bestrijding met nematoden of BT toepassen, aangezien deze natuurlijke beheersing veel minder effectief maken.

Aan: College van Gedeputeerde Staten

Datum: 5 maart 2020

Betreft: Organisatie rondom beheersing eikenprocessierups

Geacht College,

Om overlast van de eikenprocessierups in 2020 te beperken en voorkomen is het van belang dat de organisatie binnen uw gemeente rondom eikenprocessierups goed op orde is. Om u daarbij te ondersteunen heeft het ministerie van LNV samen met de ministeries van VWS en IenW in 2020 het Kennispлатform Processierups opgericht (<https://processierups.nl/>). In deze brief ontvangt u informatie waarmee u de voorbereiding van uw provincie kunt versterken.

Heeft uw provincie de organisatie rondom eikenprocessierups op orde?

Op het moment van dit schrijven is er geen overlast van de eikenprocessierups in Nederland. Dit is echter wel de tijd waarin voorbereidingen getroffen kunnen worden om de overlast in het komend voorjaar en zomer te beperken. Het Kennispлатform Processierups benadrukt het belang van een goede organisatie en wil een aantal punten bij u onder de aandacht brengen die noodzakelijk zijn voor de organisatie van het seizoen 2020.

Er is een leidraad die veel goede aanknopingspunten biedt om uw organisatie optimaal voor te bereiden. Deze is te vinden op <https://processierups.nl/leidraad-beheersing-eikenprocessierups/>. Essentieel daarbij zijn de volgende aspecten:

- Veel verschillende afdelingen en instanties kunnen bij de problematiek rond de eikenprocessierups betrokken zijn. Het wordt aanbevolen om in de provincie een centraal aanspreekpunt te hebben voor de coördinatie. Heeft u een centraal aanspreekpunt?
- Staat uw provincie in contact met organisaties die uw provincie, de gemeenten en andere terreineigenaren binnen uw provincie kunnen bijstaan bij de uitvoering, bijvoorbeeld bij de bestrijding? Het verdient aanbeveling een beheersplan op te stellen voor het uitvoeren van de verschillende activiteiten zoals benoemd in de leidraad (monitoring, preventie, bestrijding, communicatie, etc.).
- Regulier overleg met andere betrokken beheerders in de regio (gemeenten, provincie, Rijkswaterstaat, waterschappen, recreatieschappen, natuurorganisaties, particuliere terreinbezitters, evt. ook over de landsgrens heen, etc.) wordt sterk aanbevolen. Elkaar informeren over de situatie en afstemming over de aanpak vergroot de kennis en draagt bij tot een effectievere signalering en uitvoering van maatregelen. Heeft u de afstemming en regie op provinciaal niveau op orde met uw gemeenten en Rijksinstanties? Zijn er afspraken

over hoe met elkaar samen te werken en hoe afstemming plaatsvindt bij calamiteiten? Zijn elkaars verantwoordelijkheden en rollen duidelijk?

Gedurende het jaar zal de intensiteit van de inzet verschillen. Van belang is dat de organisatie kan meebewegen met de behoefte en waar mogelijk anticipeert. Denk daarbij aan diverse onderwerpen die de gehele keten bestrijken zoals het opstellen van een beleidsplan, financiën, risicoanalyse, monitoring, beheer, bestrijding (zowel preventief als curatief), aansprakelijkheid en communicatie.

Het Kennisplayform Processierups

De eikenprocessierups uitbraak in de zomer van 2019 leidde tot veel overlast, zorgen en vragen bij bijvoorbeeld burgers, boomeigenaren, artsen, recreatiebedrijven en sportverenigingen. In sommige gemeenten bleek er een tekort aan bestrijdingscapaciteit en specifieke kennis om de overlast effectief te beperken en de maatschappelijke kosten waren hoog. Bij gemeenten en andere partijen bleek grote behoefte aan afstemming, eenduidige informatie en lokale coördinatie. Daarop heeft de minister van LNV het initiatief genomen om een Kennisplayform Processierups op te richten. Daarin werken verschillende organisaties ieder vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid samen.

Een kern van organisaties geeft invulling aan de ontwikkeling en activiteiten van het kennisplatform (de kennisplatformleden). De kernorganisaties zijn de expertise- en kennisdragers van het platform: CUMELA Nederland, Gezondheidsdienst voor Dieren, GGD GHOR Nederland, het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE), Branchevereniging VHG, Wageningen University & Research (mede als vertegenwoordiger van het Kenniscentrum Eikenprocessierups, een samenwerkingsverband van bedrijven).

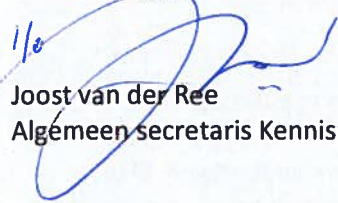
Als u op de hoogte wilt blijven van activiteiten van het Kennisplayform Processierups kunt u zich [aanmelden](https://fd10.formdesk.com/rivm/Aanmelden_communicatie_KP_PR) (https://fd10.formdesk.com/rivm/Aanmelden_communicatie_KP_PR)

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de algemeen secretaris van het Kennisplayform via: secretariaat@kennisplayformprocessierups.nl.

Hoogachtend,

Lejo van der Heiden

Voorzitter stuurgroep Kennisplayform Processierups
MT-lid Natuur DG NVLG
Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit

Joost van der Ree
Algemeen secretaris Kennisplayform Processierups